

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 18921
Tarih : 03.06.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 03/06/2022 16:12
Sayı: E-120.10-1026500

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerinde yaşanan sistematik işkence, kötü muamele ve keyfi uygulamaların denetim altına alınması, bu uygulamaları gerçekleştirenler hakkında gerekli işlemlerin yapılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Nuran İmre
Şırnak Milletvekili

GEREKÇENİN ÖZETİ

Cezaevlerinde uzun zamandan beri sistematik bir hale gelen işkence, kötü muamele ve keyfi uygulamaların önüne geçilmesi amacıyla özellikle; Erzurum Oltu T Tipi Kapalı Cezaevi, Dumlu 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi, Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi, Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevi, Trabzon Beşikdüzü Tipi Kapalı Cezaevi, Rize Kalkandere L Tipi Kapalı Cezaevi, Bayburt M Tipi Kapalı Cezaevi, Bafra T Tipi Kapalı Cezaevlerinde son zamanlarda yaşanan hak ihlallerinin ivedilikle araştırılması için bir Meclis Araştırma Komisyonu Kurulmasını talep ediyorum.

GEREKÇE

Türkiye'de bir devlet politikasına dönüşen cezaevlerindeki işkence ve kötü muamele sistemi artık bütün cezaevlerinde eşzamanlı bir şekilde uygulanmaktadır. Cezaevlerinde yaşananlar artık sıradan olayların, kişisel sorunların dışına çıktı. Artık sadece bazı cezaevlerinde değil neredeyse bütün cezaevlerinde benzer sorunlar üzerinden baskı işkence ve kötü muamele giderek rutin bir uygulamaya dönüştürülüyor. Baskıcı uygulamalar sonucu cezaevlerinde her geçen gün

mahpuslar intihara sürükleniyor. İntihar ettiği iddia edilen mahpusların çoğunda darp izlerine rastlanmaktadır. Devletin güvencesi altında bulunan insanları intihara sürükleyenler ve buna bir önlem almayanlar en ağır cezalarla yargılanmalıdır. Bu hafta yine çeşitli cezaevlerinde onlarca hak ihlalleri mahpuslarla görüşme gerçekleştiren avukatların raporlarına ve basına yansdı. Erzurum Oltu T Tipi Kapalı Hapishanesi, Dumlı 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi, Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi, Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevi, Trabzon Beşikdüzü Tipi Kapalı Cezaevi, Rize Kalkandere L Tipi Kapalı Cezaevi, Bayburt M Tipi Kapalı Cezaevi ve Bafra T Tipi Kapalı Cezaevinde yapılan incelemelerde yaşanan hak ihlallerinden bazıları şu şekildedir.

Erzurum Dumlı 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi ve Erzurum Oltu T Tipi Kapalı Cezaevinde koşullu salıverme zamanı gelen mahpuslar bırakılmamaktadır. Kronik hasta mahpusların tedavileri yapılmamakta ve gerekli önlemler alınmamaktadır. Hastalanan mahpusların sevkleri geciktirilmekte ve hastaneye kelepçeli bir şekilde götürülmektedir. Buna rağmen sağlıklı bir tedavi görmediklerini avukatları aracılığı ile belirtmişlerdir. İletişim araçları gazete ve dergi, kitap verilmemektedir. Kürtçe gelen mektuplar ve kitaplar tercüman yok bahanesi ile verilmemektedir. Sosyal aktiviteler ve eğitimler keyfi olarak engellenmektedir. Yemekler yenilmeyecek durumda olduğundan kahvaltılık ile beslendikleri ve bundan kaynaklı sağlıklarının tehlikede olduğu aşikardır.

Yine Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevinde ise odalarda yapılan aramalarda her tarafın dağıtıldığı ve hakaretler edildiği bunun yanı sıra Meclis Televizyonunun yasaklandığı ve sistemden silindiği aktarılmıştır.

Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevinde ise kanser hastası Yahya Güneş'in tedavi edilmediği nörolojik hasta Ramazan Eroğlu'nun artık kendi ihtiyaçlarını karşılayamadığı, Şehmus Koç'un yaşadığı kronik nörolojik hastalıktan kaynaklı arkadaşları tarafından bakıma muhtaçtır. 28 yıldır hapishanede bulunan Mehmet Emin Susın isimli mahpusun şeker-tansiyon hastası olduğu ve yatalak olduğu, kendisine bakamadığı halde ATK tarafından hapishanede kalabilir raporu verilmiştir. Ahmet Zegber'in sara hastası olduğu halde tedavisi yapılmamaktadır. Ciddi hastalıkları olan bu mahpusların hastane sevkleri talep edildikten bir ay sonra yapılmaktadır. Bununla da kalınmıyor hastaneye kelepçeli götürülüyorlar ve bundan kaynaklı sağlıklı bir şekilde tedavi edilmiyorlar.

Hastalıkların yanı sıra yemek, havalandırma, sosyal aktivite ve iletişim araçlarının tedarik edilmesinde ciddi sorunlar yaşadıkları avukatları aracılığı ile aktarılmıştır.

Trabzon Beşikdüzü T Tipi Kapalı Cezaevinde ise Abdulvahap Yılmaz'ın koah ve kalp hastası olduğu, Cemal Nahirci'nin Kalp, hemoroit ve korsakov hastalığının olduğu, Özgür Gürbüz'ün verem hastası olduğu, Şeyhmuş Özsubaşı'nın kanser hastası olduğu ve tedavilerinin yeterince yapılmadığı, cezaevine yeni getirilenlerin çıplak aramaya maruz kaldıkları, yine iletişim araçlarının engellendiği Kürtçe kitapların ve muhalif gazetelerin verilmediği avukatlara aktarılmıştır. Yemeklerin az verildiği, havalandırmaya çıkarılmadıkları, spor aktivitelerinin yapılmadığı, kantin fiyatlarının ve elektrik faturalarının yüksek olduğu ve elektrik faturasının mahpuslara ödetildiği aktarılan bilgiler arasındadır.

Rize Kalkandere L Tipi Kapalı Cezaevinde Seyit Narin'in tansiyon hastası olduğu, Nurettin Erdemci'nin 70 yaşında olup kalp tansiyon ve şeker hastası olduğu ve kendi ihtiyaçlarını karşılayamaz durumda olduğu, Süphan Çabuk'un kan pıhtılaşması olduğu ve bu hastalarında yine sevklerinin geciktirildiği ve sağlıklı bir tedavi görmediklerinden kaynaklı yaşamlarından endişe duydukları belirtilmiştir. Yine mahpusların verdikleri itiraz dilekçelerinin ya kabul edilmediği ya da cevap verilmediği, 29 kişilik bir odada sadece 10 kişilik yemek verildiği bildirilmiştir.

Bayburt M Tipi Kapalı Cezaevinde Yine Nudem Durak, Ayfer Başlığ, Ela Kamyş, Nurcan Ersöz'ün guatr hastalıklarının olduğu, Neslihan Çetin'in guatr ameliyatı olduğu fakat sağlıklı bir tedavi yapılmadığı için iyileşmediği, Delila Roj Erkmén, Ayfer Başlık, Gurbet Ceylan, Ela Kamyş, Neslihan Çetin, Sevda Ağırcan, Sibel Kaya, Şehriban Akdere, Serfiraz Demirer, Gülsüm Koç, Mülkiye Doğan ve Fecriye Benek isimli mahpusların 2018 yılında sabah ve akşam vakitlerinde usulen alınan sayım esnasında ayakta ve tek sıra halinde sayım vermediklerinden ötürü hapishane yönetimi ve personeline her bir sayım için birer tutanak tutulduğu ve ilk tutanakların ziyaret yasağı disiplin cezasına dönüştüğü, peyder pey tutulan tutanakların tekrerrür olduğundan hücre Cezalarına dönüştüğü, bu husus her gün tekrarlandığından her bir mahpusun 10 ile 15 gün arası hücre cezası aldığı, mahpusların bu disiplin cezalarını infaz ettiği, 2 yıl geçmiş olmasına rağmen mahpusların müddetnamelerinde değişiklik yapıldığı ve tüm yukarıda isimleri sayılan mahpusların infazlarındaki koşullu salıverilme ve infaz kanunundaki indirimlerin tamamının askıya alınarak almış oldukları cezaların tamamını çekecekleri müddetnameler hazırlandığı ve mahpuslara tebliğ edildiği belirtilmiştir.

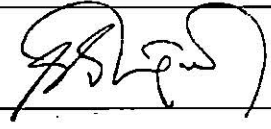
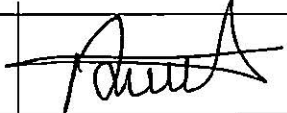
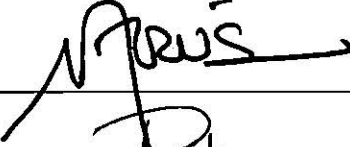
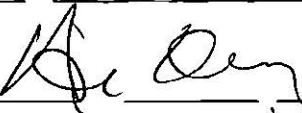
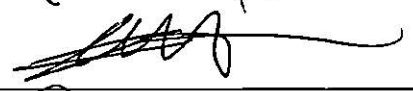
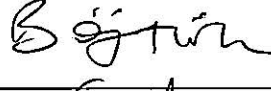
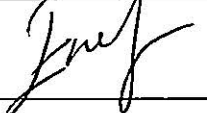
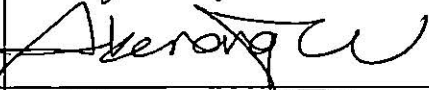
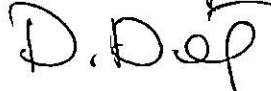
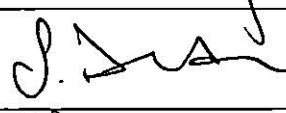
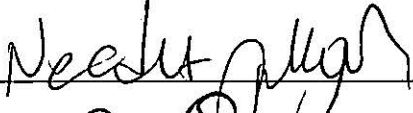
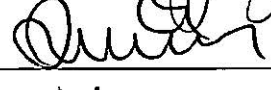
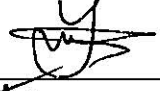
Farklı tarihlerde ve farklı cezaevlerinde yaşanan sorunların benzer olduğu görülmektedir. Bu sorunların kişisel olmadığı ve bir sistem haline dönüştüğü açıktır.

İnsan hakları Avrupa Sözleşmesinin 3.maddesinde Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı yahut onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulamaz denilerek işkence ve sair kötü muameleyi kısa ve öz biçimde yasaklamış, işkence ve sair kötü muamele yasağının kapsamını 1984 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ndeki tanımın ışığında İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi içtihatlarıyla belirlemiştir. İHAS'nin 3.maddesi yukarıda da belirttiğimiz üzere, işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve ceza kavramlarına yer vermiştir. İşkence yasağı, insanlık dışı ve küçük düşürücü muameleleri de kapsayan üst kavramdır. İHAM, İHAS 3.madde kapsamındaki işkence, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele şeklindeki hareketlerin düzey, yoğunluk, ağırlık ve etkilerine dair farkları gözeterek bu muameleleri birbirinden ayırmaktadır.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Avrupa Cezaevi Kuralları hakkında (2006) 2 nolu Tavsiye Kararında özgürlüğünden yoksun bırakılmış olan herkesin cezalandırılmalarına veya tutuklanmalarına hükmedilen kararlar yasal olarak ellerinden alınmayan tüm haklara sahip olmaya devam ettiği, bu nedenle özgürlüğünden yoksun bırakılmış herkese insan haklarına saygı çerçevesinde davranılması gerektiği belirtilmiştir.

Bu amaçla Meclisin ivedilikle cezaevlerini daha sık bir denetim altına almak için bir Meclis Araştırma Komisyonu Kurulmasını talep ediyorum.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
3	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
4	MEHMET RUŞTU TIRYAKI	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6	ABDULLAH KOC	AĞRI	
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RIDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	PERO DUNDAR	MARDİN	
15	SIDIK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	